JULKISASIAMIEHEN RATKAISUEHDOTUS

VERICA TRSTENJAK

11 päivänä syyskuuta 2008 [1]

I Johdanto

1. Nyt esillä olevassa asiassa Euroopan yhteisöjen tuomioistuinta pyydetään ottamaan kantaa valitukseen, jonka Euroopan parlamentin entinen jäsen Koldo Gorostiaga Atxalandabaso (jäljempänä valittaja) on tehnyt yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen asiassa T-132/06, Gorostiaga Atxalandabaso vastaan parlamentti, 24.4.2007 antamasta määräyksestä. [2].

2. Tässä määräyksessä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin oli hylännyt valittajan kanteen, jossa tämä vaati kumoamaan Euroopan parlamentin pääsihteerin 22.3.2006 tekemän päätöksen, jonka mukaan perusteettomasti maksettuja kulukorvauksia ryhdytään perimään takaisin.

1 – Alkuperäinen kieli: saksa.
2 – Kok. 2007, s. II-35

II Asiaa koskevat oikeussäännöt

3. Euroopan parlamentin jäsenten kuluja ja korvauksia koskevien sääntöjen (jäljempänä kuluja ja korvauksia koskevat säännöt) 27 artiklassa määrätään muun muassa seuraavaa:

”2. Jos jäsen on sitä mieltä, että näitä sääntöjä ei ole sovellettu oikein, hän voi ilmoittaa asiasta kirjallisesti pääsihteerille. Jos jäsen ja pääsihteeri eivät pääse yhteisymmärrykseen, asia annetaan käsiteltäväksi kvestoreille, jotka tekevät päätöksensä pääsihteeriä kuultuaan. Kvestorit voivat kuulla myös puhemiestä ja/tai puhemiehistöä.

3. Jos pääsihteeri kvestorien kanssa neuvoteltuaan on vakuuttunut siitä, että näiden sääntöjen nojalla on maksettu perusteettomia

määriä, hän antaa ohjeet periä ne takaisin jäseneltä.

”Komission käyttöön asetetut omat varat sekä kaikki saamiset, jotka ovat selvät, rahassa määritellyt ja erääntyneet, on vahvistettava tilinpitäjälle annetulla perintämääräyksellä ja sen jälkeen velalliselle osoitetulla veloitusilmoituksella; nämä laatii toimivaltainen tulojen ja menojen hyväksyjä.”

4. Puhemiehistö voi varainhoitoasetuksen 73 artiklan ja sen täytäntöönpanomääräysten mukaisesti poikkeustapauksissa ja pääsihteerin ehdotuksesta kehottaa pääsihteeriä kvestoreita kuultuaan keskeyttämään väliaikaisesti jäsenille maksettavien korvausten suorittamisen siihen saakka, kunnes parlamentin jäsen on maksanut takaisin aiheettomasti käytetyt summat.

5. Varainhoitoasetuksen 73 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

Puhemiehistön päätöksellä on haluttu varmistaa edustajantoimen todellinen harjoittaminen ja toimielimien asianmukainen toiminta. Asianomaista jäsentä on kuultu ennen tämän päätöksen tekemistä.”

”Tilinpitäjä on vastuussa toimivaltaisen tulojen ja menojen hyväksyjän asianmukaisesti laatimista saamisten perintää koskevista määräyksistä. Hän huolehtii siitä, että yhteisöjen tulot maksetaan kassaan asianmukaisesti ja että yhteisöjen oikeudet turvataan.

4. Euroopan yhteisöjen yleiseen talousarvioon sovellettavasta varainhoitoasetuksesta 25.6.2002 annetun neuvoston asetuksen (EY, Euratom) N:o 1605/2002 [3] (jäljempänä varainhoitoasetus) 71 artiklan 2 kohdassa säädetään seuraavaa:

Periessään saamisia tilinpitäjä ottaa huomioon velallisen omat selvät, rahassa määritellyt ja erääntyneet saamiset yhteisöiltä.”

3 – EYVL L 248, s. 1.

6. Varainhoitoasetuksen soveltamissäännöistä 23.12.2002 annetun komission asetuksen (EY, Euratom) N:o 2342/2002 [4] 83 artiklan sanamuoto on seuraava:

”Ilmoitettuaan asiasta toimivaltaiselle tulojen ja menojen hyväksyjälle ja velalliselle tilinpitäjä suorittaa missä tahansa menettelyn vaiheessa vahvistetun saamisen perinnän kuittaamalla silloin kun velallisella on itsellään selvä, rahassa määritelty ja erääntynyt saaminen yhteisöiltä ja tämä rahasumma on vahvistettu maksumääräyksellä.”

7. Puhemiehistön 4.12.2002 hyväksymien Euroopan parlamentin talousarvion toteuttamista koskevien sisäisten sääntöjen 5 artiklassa määrätään seuraavaa:

”3. Parlamenttia edustavan puhemiehen tekemän valtuutuspäätöksen perusteella pääsihteeri on johtava valtuutettu tulojen ja menojen hyväksyjä.

4. Johtava valtuutettu tulojen ja menojen hyväksyjä valtuuttaa valtuutetut tulojen ja menojen hyväksyjät. Valtuutetut tulojen ja menojen hyväksyjät puolestaan valtuuttavat edelleen edelleenvaltuutetut tulojen ja menojen hyväksyjät.”

III Tosiseikat ja asian käsittely

A *Asian tausta*

8. Valittaja on Euroopan parlamentin entinen jäsen, joka työskenteli parlamentissa viidennellä vaalikaudella (1999–2004). Euroopan parlamentin pääsihteeri totesi 26.11.2003 päivätyssä kirjeessään, että valittaja on eri kulukorvausten käyttöä koskevien tositteiden puuttumisen vuoksi Euroopan parlamentille velkaa 176 516 euroa. Osa tästä velasta oli suoritettu jo vuodesta 2002 lähtien.

9. Pääsihteeri määräsi 24.2.2004 tekemällään päätöksellä, että osa päivärahoista ja yleisestä kulukorvauksesta pidätetään jäljellä olevan velkamäärän, 118 360,18 euroa, perimiseksi takaisin kuittaamalla. Päätöksessä määrättiin lisäksi, että siinä tapauksessa, että valittajan tehtävä päättyy, pidätetään siihen saakka,

4 – EYVL L 357, s. 1.

kunnes hänen velkansa parlamentille on tullut kokonaan maksetuksi, toimikauden päättymiseen liittyvä siirtymäkorvaus ja kaikki muut parlamentin jäsenelle maksettavat suoritukset.

10. Valittaja nosti 20.4.2004 ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa kanteen, jossa hän vaati 24.2.2004 tehdyn päätöksen kumoamista. Päätöksen kumoamista koskevan vaatimuksensa tueksi valittaja esitti kahdeksan kanneperustetta.

11. Asiassa T-146/04, Gorostiaga Atxalandabaso vastaan parlamentti, 22.12.2005 antamallaan tuomiolla [5] ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin kumosi osittain 24.2.2004 tehdyn päätöksen. Tuomion 84 kohdassa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi, että riidanalaiseen päätökseen sisältyy lähinnä kaksi osaa, eli yhtäältä se, että pääsihteeri on todennut, että siinä mainitut summat on suoritettu kantajalle perusteettomasti ja ne on perittävä takaisin, ja toisaalta päätösosa, joka koskee takaisinperimistä siten, että nämä summat kuitataan kantajalle suoritettavista kulukorvauksista. Tutkittuaan ensimmäisen kanneperusteen toisen osan, joka koski yksinomaan riidanalaisen päätöksen toisen osan laillisuutta, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi, että tämä päätös on kumottava siltä osin kuin päätöksen mukaan kantajalta oleva saaminen peritään kuittaamalla. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin perusteli ratkaisuaan kuluja ja korvauksia koskevien sääntöjen 27 artiklan 4 kohdassa määrätyn menettelyn rikkomisella, koska pääsihteeri ei ollut toimivaltainen määräämään kyseisestä kuittaamisesta, sillä puhemiehistö ei ollut antanut sitä hänen tehtäväkseen kyseisen määräyksen mukaisessa menettelyssä.

12. Tuomiolauselman kahden ensimmäisen kohdan sanamuoto on seuraava:

”1. Euroopan parlamentin pääsihteerin 24.2.2004 tekemä päätös, joka koskee parlamentin kantajalle kulukorvauksina suorittamien summien takaisinperimistä, kumotaan siltä osin kuin päätöksen mukaan kantajalta oleva saaminen peritään kuittaamalla.

2. Kanne hylätään muilta osin.”

13. Kumpikaan asianosaisista ei ole valittanut tästä tuomiosta.

5 – Kok. 2005, s. II-5989.

14. Puhemiehistö antoi 1.2.2006 tekemällään päätöksellä kuluja ja korvauksia koskevien sääntöjen 27 artiklan 4 kohdan mukaisesti pääsihteerille tehtäväksi periä takaisin perusteettomasti maksetut korvaukset.

15. Pääsihteeri teki 22.3.2006 uuden valittajaa koskevan päätöksen (jäljempänä riidanalainen päätös), jolla aloitettiin uudelleen menettely valittajan velan perimiseksi ja jolla oli määrä korjata 22.12.2005 annetussa tuomiossa todettu, puuttuvasta toimivallasta johtunut menettelyvirhe.

16. Riidanalaisessa päätöksessä pääsihteeri otti huomioon sekä 22.12.2005 annetun tuomion että puhemiehistön 1.2.2006 tekemän päätöksen. Pääsihteeri viittasi myös sen menettelyn keskeisiin vaiheisiin, jonka seurauksena 118 360,18 euron suuruinen velka oli todettu, ja huomautti, että päätös on tehty 22.12.2005 annetun tuomion täytäntöön panemiseksi.

17. Riidanalaisen päätöksen määräysosan 1 kohdan mukaan parlamentin tilinpitäjälle oli annettu varainhoitoasetuksen 73 artiklan nojalla tehtäväksi periä takaisin 118 360,18 euron suuruinen velka. Määräysosan 1 ja 2 kohdassa täsmennetään, että takaisinperintä voidaan suorittaa kuittaamalla velkasumma valittajalle suoritettavista kulukorvauksista ja muista summista.

B *Oikeudenkäynti ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa ja valituksenalainen määräys*

18. Valittaja nosti ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen kirjaamoon 12.5.2006 saapuneella kannekirjelmällä kumoamiskanteen riidanalaisesta päätöksestä. Valittaja vaati, että riidanalainen päätös kumotaan ja että parlamentti velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

19. Valittaja esitti vaatimuksensa tueksi yksitoista kanneperustetta, jotka kaikki ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin hylkäsi. Valituksenalaisella määräyksellä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin hylkäsi kanteen kokonaisuudessaan ja velvoitti valittajan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

20. Jäljempänä mainitaan ainoastaan ne valituksenalaisen määräyksen kohdat, joita nyt esillä oleva valitus koskee.

21. Valittajan ensimmäinen kanneperuste koski oikeusvoiman huomiotta jättämistä, sillä hänen mukaansa saamisen perimistä koskevassa menettelyssä tapahtuneen virheen korjaaminen ei ollut mahdollista, koska ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on kumonnut 24.2.2004 tehdyn päätöksen toimivaltasäännön rikkomisen vuoksi. Tämän toimen mitättömyys juridiselta kannalta estää täten virheen korjaamisen.

22. Tästä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi valituksenalaisen määräyksen 30 kohdassa, että kuluja ja korvauksia koskevien sääntöjen 27 artiklan 4 kohtaan sisältyvän sääntelyn nojalla, sellaisena kuin sitä on tulkittu tuomion 86–97 kohdassa, pääsihteerillä on ollut täysi oikeus tehdä riidanalainen päätös sen jälkeen, kun puhemiehistö antoi hänelle tehtäväksi periä saaminen takaisin. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin huomautti lisäksi valituksenalaisen määräyksen 32 kohdassa, että vaikka 40 398,80 euron pidättäminen valittajalta ei olisikaan ollut tuomion antamisen jälkeen oikeudellisesti perusteltua, tämä ei ole voinut johtaa valittajan parlamentille olevan 118 360,18 euron velan lakkaamiseen, koska viimeksi mainittua summaa koskee kokonaan toinen kysymys, nimittäin se, onko velan takaisinperintä kuittaamalla mahdollista.

23. Näin ollen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin hylkäsi ensimmäisen kanneperusteen selvästi perusteettomana.

24. Kolmannella kanneperusteellaan valittaja vetosi ylivoimaiseen esteeseen selityksenä sille, että tietyistä kuluista on mahdotonta esittää tositteita.

25. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin hylkäsi kolmannen kanneperusteen selvästi perusteettomana, koska tämä väite oli sen mukaan omiaan kyseenalaistamaan 22.12.2005 annetun tuomion lainvoimaisuuden.

26. Seitsemännellä kanneperusteellaan valittaja moitti sitä, ettei puhemiehistön 1.2.2006 tekemää päätöstä ollut annettu tiedoksi. Hän katsoi, että Euroopan parlamentti on rikkonut eurooppalaisen hyvän hallintotavan säännöstön 20 artiklaa, jossa velvoitetaan antamaan tiedoksi päätökset, jotka vaikuttavat yksityishenkilöiden oikeuksiin tai etuihin.

27. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin viittasi siihen, ettei tämä säännöstö ole oikeudellisesti sitova, ja hylkäsi kyseisen kanneperusteen selvästi perusteettomana.

C Menettely yhteisöjen tuomioistuimessa ja asianosaisten vaatimukset

28. Valittaja teki nyt tarkasteltavana olevan valituksen 2.7.2007 päivätyllä kirjelmällä, joka kirjattiin yhteisöjen tuomioistuimen kirjaamossa 5.7.2007. Valittaja vaatii, että yhteisöjen tuomioistuin

– kumoaa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen asiassa T-132/06 24.4.2007 antaman määräyksen

– ratkaisee riidan lopullisesti

– kumoaa Euroopan parlamentin pääsihteerin 22.3.2006 tekemän päätöksen, jolla valittaja velvoitettiin palauttamaan 118 360,18 euron summa ja suoritettiin pidätys eri parlamentin korvauksista, jotka parlamentti oli velvollinen maksamaan valittajalle

– velvoittaa vastaajan vastaamaan omista oikeudenkäyntikuluistaan sekä korvaamaan valittajan oikeudenkäyntikulut.

29. Euroopan parlamentti on toimittanut 18.9.2007 vastineensa, jossa se vaatii, että yhteisöjen tuomioistuin

– hylkää valituksen kokonaisuudessaan perusteettomana

– velvoittaa valittajan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

30. Yhteisöjen tuomioistuimen presidentti totesi 12.10.2007 tehdyssä päätöksessä, että vastauksen jättäminen ei ole tarpeen.

31. Kirjallisen menettelyn jälkeen pidettiin 5.6.2008 suullinen käsittely, jossa kuultiin asianosaisten suulliset huomautukset.

D *Valitusperusteet ja asianosaisten perustelut*

32. Valittaja esittää valituksenalaisen määräyksen osalta kuusi valitusperustetta.

33. Ensimmäisellä valitusperusteellaan valittaja kiistää turvautumisen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 111 artiklaan, jolla valittajan mukaan evätään tältä oikeus oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin, koska ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei valittajan mukaan kuullut tätä ennalta eikä tämä voinut myöskään vastata parlamentin esittämiin väitteisiin. Lisäksi valittaja väittää, että jättäessään ilmoittamatta valittajalle ennalta päätöksestään ratkaista asia määräyksellä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on evännyt häneltä mahdollisuuden riitauttaa tämä päätös. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on siten loukannut valittajan puolustautumisoikeuksia, kontradiktorisen menettelyn periaatetta ja oikeutta oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin.

34. Parlamentti vastaa, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on soveltanut asianmukaisesti työjärjestyksensä 111 artiklaa eikä ole loukannut valittajan puolustautumisoikeuksia.

35. Toisella valitusperusteellaan valittaja väittää, että puolueettomuusperiaatetta on loukattu, koska samat tuomarit ratkaisivat pääasian kahdessa peräkkäisessä kanteessa, jotka valittaja oli nostanut asioissa T-146/04 ja T-132/06, joista ensimmäinen johti 22.12.2005 annettuun tuomioon ja toinen 24.4.2007 annettuun määräykseen. Edellä mainittu periaate edellyttää valittajan mukaan kuitenkin, että sama tuomari ei voi ottaa käsiteltäväkseen edes samanasteisessa tuomioistuimessa asiaa, joka perustuu samoihin tosiseikkoihin tai riittävästi niihin tosiseikkoihin liittyviin tosiseikkoihin, joiden perusteella kyseinen tuomari on ratkaissut asian aiemmin.

36. Parlamentti vastaa tähän, että valittajan esittämä väite on perusteeton eikä sille löydy tukea yhteisöjen tuomioistuinten oikeuskäytännöstä. Lisäksi asiassa, jossa valituksenalainen määräys annettiin, oli kysymys siitä, onko parlamentti noudattanut 22.12.2005 annetun tuomion mukaisia velvoitteitaan. Näin ollen se, että samat tuomarit ratkaisivat molemmat asiat, on parlamentin mukaan oikeudellisesti moitteetonta.

37. Kolmannella valitusperusteellaan valittaja väittää, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin arvioi virheellisesti 22.12.2005 annetun tuomion laajuutta. Koska parlamentin pääsihteerin 24.2.2004 tekemä päätös oli kumottu toimivallan puuttumisen vuoksi, valittajalla ei ollut mitään syytä tehdä valitusta tästä tuomiosta yhteisöjen tuomioistuimessa, koska se, että tuomioistuin toteaa toimivallan puuttumisen, merkitsee, että tässä yhteydessä tehty päätös on mitätön.

38. Parlamentti toteaa tästä väitteestä, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin kumosi parlamentin pääsihteerin 24.2.2004 tekemän päätöksen ainoastaan osittain. Tosiasiallisesti päätös kumottiin ainoastaan siltä osin kuin päätöksen mukaan kantajalta oleva saaminen peritään kuittaamalla.

39. Neljännellä valitusperusteellaan valittaja moittii sitä, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on järjestelmällisesti kieltäytynyt ottamasta huomioon valittajan riidanalaisen päätöksen kumoamiseksi esittämiä väitteitä. Tämä jälkimmäinen päätös on valittajan mukaan uusi päätös, joka on erillinen 24.2.2004 tehdystä päätöksestä, minkä vuoksi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen velvollisuutena oli tutkia kaikki ne aineellisoikeudelliset ja muotoseikkoja koskevat valitusperusteet, jotka valittaja oli esittänyt sen riitauttamiseksi.

40. Parlamentti kiistää tämän väitteen ja muistuttaa, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin yhtyi 22.12.2005 antamassaan tuomiossa parlamentin näkemykseen, jonka mukaan summat on maksettu perusteettomasti. Tämän seurauksena 24.2.2004 tehtyä päätöstä on parlamentin mukaan voitu korjata.

41. Viidennellä valitusperusteellaan valittaja moittii ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta siitä, että tämä kieltäytyi tutkimasta kanneperustetta, joka perustui ylivoimaiseen esteeseen, vaikka tällaista kanneperustetta ei ollut esitetty kanteessa, joka oli nostettu 24.2.2004 tehdystä päätöksestä. Se perustuu hänen mukaansa pikemminkin vasta kyseisen päätöksen tekemisen jälkeen ilmenneisiin tosiseikkoihin.

42. Parlamentti viittaa siihen, että valittaja on esittänyt pääosin saman muutoksenhakuperusteen jo menettelyssä, joka johti 22.12.2005 annettuun tuomioon, ja että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on näin ollen perustellusti hylännyt tämän perusteen. Tosiseikat, jotka valittaja esittää ylivoimaisen esteen olemassaolon toteennäyttämiseksi, ovat joka tapauksessa ilmenneet vasta riidanalaisen päätöksen tekemisen jälkeen eivätkä siten voi johtaa päätöksen kumoamiseen.

43. Kuudennella valitusperusteellaan valittaja moittii ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta siitä, että se on perusteettomasti jättänyt tutkimatta, onko parlamentti loukannut hyvän hallinnon periaatetta, sellaisena kuin siitä säädetään Euroopan unionin perusoikeuskirjan 41 artiklassa ja parlamentin 6.12.2001 antamassa hyvän hallintotavan säännöstössä. Tältä osin valittaja muistuttaa, että edellä mainittu periaate kuuluu perustaviin oikeusperiaatteisiin, joiden noudattamisen yhteisöjen tuomioistuin takaa.

44. Parlamentti vastaa tähän, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on tyytynyt toteamaan, ettei mainittu teksti ole luonteeltaan oikeudellinen, ja on tästä syystä katsonut perustellusti, ettei sitä voida soveltaa.

IV Oikeudellinen arviointi

A *Valitusperusteiden arviointi*

1. Ensimmäinen valitusperuste: oikeudenmukaista oikeudenkäyntiä koskevan oikeuden loukkaaminen

45. Yhteisöjen tuomioistuimen perussäännön 58 artiklan nojalla muutoksenhaun perusteena voi olla asian käsittelyssä yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa tapahtunut oikeudenkäyntivirhe, joka on hakijan edun vastainen. Ensimmäisellä valitusperusteellaan valittaja moittii lähinnä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 111 artiklan soveltamista, jota valittaja pitää lainvastaisena siltä osin kuin häneltä on evätty oikeus oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin.

46. Valittaja viittaa täten asian käsittelyssä tapahtuneeseen oikeudenkäyntivirheeseen, joka on hänen etunsa vastainen. Tämä valitusperuste on näin ollen otettava tutkitta-

vaksi. Seuraavaksi on tutkittava, onko tämä väite myös perusteltu eli onko ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin soveltanut työjärjestyksensä 111 artiklaa virheellisesti.

47. Työjärjestyksen 111 artiklan nojalla ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin voi jatkamatta asian käsittelyä ratkaista asian perustellulla määräyksellä, jos ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei selvästi ole toimivaltainen ratkaisemaan kannetta tai jos kanteen tutkittavaksi ottamisen edellytykset selvästi puuttuvat tai kanne on selvästi täysin perusteeton. Tällainen määräys voidaan antaa omasta aloitteesta missä tahansa asian käsittelyn vaiheessa, eikä asianosaisia tarvitse kuulla tästä mahdollisuudesta. [6] Tällä menettelymääräyksellä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimelle annetaan oikeudelliselta kannalta harkintavaltaa sekä edellä mainittujen oikeudellisten edellytysten olemassaolon osalta että asian ratkaisemisessa määräyksellä. Tässä määräyksessä kuitenkin velvoitetaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin samalla perustelemaan ratkaisunsa.

48. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan asia voidaan tämän määräyksen nojalla ratkaista määräyksellä silloin, kun ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoo, että se on saanut riittävän selvityksen asiakirjojen perusteella vireillä olevan asian ratkaisemiseksi. [7] Näin oli nyt esillä olevassa asiassa, kuten valituksenalaisen määräyksen 23 kohdasta nimenomaisesti ilmenee. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi, että sillä oli käytettävissään kaikki asian ratkaisemisen kannalta merkitykselliset tosiseikat, joten suullista käsittelyä ei ollut tarpeen pitää. Lisäksi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin oli esitettyjä tosiseikkoja arvioituaan vakuuttunut siitä, että kanne oli hylättävä sen vuoksi, että kanteen tutkittavaksi ottamisen edellytykset puuttuivat selvästi ja että se oli osittain selvästi perusteeton. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 111 artiklaa menettelymääräyksenä on näin ollen sovellettu nyt esillä olevassa asiassa oikeudellisesti moitteettomasti.

49. Valittaja ei lisäksi esitä riittäviä perusteluja sille, missä määrin häneltä on evätty oikeus esittää sellaisia huomautuksia, joita hän ei olisi voinut esittää jo kirjallisessa muodossa. Valittaja ei erityisesti selvennä, mitä parlamentin esittämiä perusteluja hän olisi halunnut tarkastella lähemmin kontradiktorisen menettelyn yhteydessä.

50. Ensimmäinen valitusperuste on näin ollen hylättävä perusteettomana.

2. Toinen valitusperuste: puolueetonta tuomioistuinta koskevan oikeuden loukkaaminen

51. Jotta voidaan tutkia valittajan väitettä siitä, että tuomioistuimen puolueettomuutta

6 – Vastaavasti Rengeling, H.-W., Middeke, A. ja Gellermann, M., *Handbuch des Rechtsschutzes in der Europäischen Union*, München, 2003, 26 §, 18 kohta, s. 463 ja Lenaerts, K., Arts, D. ja Maselis, I., *Procedural Law of the European Union*, 2. painos, London, 2006, 24–112 kohta, s. 577.

7 – Asia T-48/91, Minic v. tilintarkastustuomioistuin, määräys 9.7.1991 (Kok. 1991, s. II-479, 11 kohta) ja asia T-79/99, Euro-Lex v. SMHV, määräys 8.12.1999 (Kok. 1999, s. II-3555, 10 kohta).

koskevaa periaatetta on loukattu ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen oikeudenkäynnissä, on ensin täsmennettävä joitakin tosiseikkoja.

52. Valittaja väittää, että samat tuomarit ratkaisivat pääasian kahdessa peräkkäisessä kanteessa, jotka valittaja oli nostanut asioissa T-146/04 ja T-132/06. Tämä pitää kuitenkin paikkansa ainoastaan siltä osin kuin asiaa T-132/06 käsitelleen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen toisen jaoston kaikki jäsenet olivat myös käsittelemässä asiaa T-146/04, joka oli siirretty laajennetun toisen jaoston käsiteltäväksi. Käänteisesti ilmaisten kaksi asian T-146/04 käsittelyyn osallistunutta tuomaria ei osallistunut asian T-132/06 käsittelyyn. Lisäksi kyseisissä asioissa, kuten valittaja perustellusti toteaa, samat tuomarit toimivat jaoston puheenjohtajana ja esittelevänä tuomarina.

53. Valittajan mielestä tällä seikalla voidaan perustella ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehdyn yleissopimuksen (jäljempänä Euroopan ihmisoikeussopimus) 6 artiklan 1 kappaleessa ja Euroopan unionin perusoikeuskirjan (jäljempänä perusoikeuskirja) 47 artiklassa taatun oikeudenmukaista oikeudenkäyntiä puolueettomassa tuomioistuimessa koskevan oikeuden loukkaaminen. Hänen mukaansa edellä mainittu periaate edellyttää, että sama tuomari ei voi ottaa käsiteltäväkseen edes samanasteisessa tuomioistuimessa asiaa, joka perustuu samoihin tosiseikkoihin tai riittävästi niihin tosiseikkoihin liittyviin tosiseikkoihin, joiden perusteella kyseinen tuomari on ratkaissut asian aiemmin.

54. Tästä on ensinnäkin todettava, ettei yhteisö ole vielä liittynyt Euroopan ihmisoikeussopimukseen, [8] minkä vuoksi tämän kansainvälisen yleissopimuksen määräyksiä ei oikeudellisista syistä voida soveltaa suoraan yhteisön oikeusjärjestyksessä. [9] Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan pe-

8 – Vielä 28.3.1996 antamassaan lausunnossa 2/94 (Kok. 1996, s. I-1759) yhteisöjen tuomioistuin arvioi, että yhteisön oikeuden silloisessa tilanteessa yhteisöllä ei ollut toimivaltaa liittyä Euroopan ihmisoikeussopimukseen. Euroopan unioni on kuitenkin luomassa oikeudelliset edellytykset sopimukseen liittymiselle. Euroopan perustuslaista tehdyn sopimuksen (EUVL 2004, C 310, s. 1) I-9 artiklan 2 kohdan mukaan unioni liittyy Euroopan ihmisoikeussopimukseen. Tämä valtuutus on sittemmin otettu Euroopan unionista tehdyn sopimuksen, sellaisena kuin se on muutettuna Lissabonin sopimuksella (EUVL 2008, C 115, s. 1), 6 artiklan 2 kohtaan. Euroopan ihmisoikeussopimuksen 13.5.2004 tehdyn neljännentoista lisäpöytäkirjan, johon sisältyvillä määräyksillä lähinnä uudistetaan Euroopan ihmisoikeustuomioistuinta, 17 artiklassa puolestaan määrätään, että Euroopan ihmisoikeussopimuksen 59 artiklaa täydennetään seuraavasti: ”Euroopan unioni voi liittyä tähän yleissopimukseen.”

9 – Yhteisö on EY 281 artiklan nojalla oikeushenkilö, jota kansainvälisen oikeuden oikeussubjektina sitovat kansainvälisen sopimusoikeuden näkökulmasta lähtökohtaisesti ainoastaan ne kansainväliset sopimukset, jotka se on ratifioinut. EY 300 artiklan 7 kohdassa määrätään puolestaan näiden sopimusten sitovasta oikeusvaikutuksesta yhteisön sisällä, sillä siinä velvoitetaan yhteisön toimielimet ja jäsenvaltiot panemaan yhteisön tekemät sopimukset täytäntöön ja noudattamaan niitä. Yhteisön asianmukaisesti, primaarioikeuden säännöksiä noudattaen tekemät sopimukset muodostavat vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan ”olennaisen osan yhteisön oikeusjärjestystä”. Edellytys ja ratkaiseva ajankohta kansainvälisen sopimusoikeuden soveltamiselle yhteisön oikeusjärjestyksessä on asianomaisen sopimuksen voimaantulo, siis sen kansainvälisoikeudellinen sitovuus yhteisölle (ks. asia 181/73, Haegeman, tuomio 30.4.1974, Kok. 1974, s. 449, Kok. Ep. II, s. 283, 5 kohta; asia 104/81, Kupferberg, tuomio 26.10.1982, Kok. 1982, s. 3641, Kok. Ep. VI, s. 555, 11–13 kohta ja asia C-211/01, komissio v. neuvosto, tuomio 11.9.2003, Kok. 2003, s. I-8913, 57 kohta). Lenaerts, K. ja Van Nuffel, P., *Constitutional Law of the European Union*, 2. painos, London, 2005, 17–092 kohta, s. 740, ottavat myös lähtökohdaksi yhteisön tekemän sopimuksen voimaantulon. He viittaavat kuitenkin siihen, että myös jäsenvaltioiden tekemä sopimus voi olla yhteisölle sitova, nimittäin jos yhteisö sitoutuu käyttämään toimivaltaansa sopusoinnussa tämän sopimuksen kanssa. He viittaavat tähän liittyen EY 63 artiklan 1 kohdassa mainittuihin pakolaisten oikeudellista asemaa koskevaan, 28.7.1951 tehtyyn Geneven yleissopimukseen ja 31.1.1967 tehtyyn pöytäkirjaan mainitsematta kuitenkaan Euroopan ihmisoikeussopimusta. Lisäksi Euroopan unionin neuvosto ja Euroopan neuvosto ovat 10.–11.5.2007 laatimassaan yhteisymmärrysmuistiossa sopineet lainsäädäntöyhteistyöstä mutta samalla vahvistaneet itsenäisen päätöksentekovaltansa.

rusoikeudet ovat kuitenkin olennainen osa yleisiä oikeusperiaatteita, joiden noudattamista yhteisöjen tuomioistuin valvoo. [10] Tässä suhteessa yhteisöjen tuomioistuin tukeutuu jäsenvaltioiden yhteiseen valtiosääntöperinteeseen ja kansainvälisiin ihmisoikeuksia koskeviin asiakirjoihin, joiden syntyyn jäsenvaltiot ovat vaikuttaneet tai joihin ne ovat liittyneet. Tältä osin Euroopan ihmisoikeussopimus on erityisen tärkeä. [11]

55. Tämä oikeuskäytäntö on vahvistettu Euroopan yhdentymisprosessin edetessä EU 6 artiklan 2 kohdassa. Kyseisen määräyksen mukaisesti unioni pitää arvossa yhteisön oikeuden yleisinä periaatteina perusoikeuksia, sellaisina kuin ne taataan Roomassa 4.11.1950 allekirjoitetussa Euroopan ihmisoikeussopimuksessa ja sellaisina kuin ne ilmenevät jäsenvaltioiden yhteisessä valtiosääntöperinteessä.

56. Toisen valitusperusteen tutkimisen kannalta merkityksellinen on erityisesti Euroopan ihmisoikeussopimuksen 6 artiklan 1 kappaleeseen sisältyvä toteamus, jonka mukaan jokaisella on oikeus kohtuullisen ajan kuluessa oikeudenmukaiseen ja julkiseen oikeudenkäyntiin laillisesti perustetussa riippumattomassa ja puolueettomassa tuomioistuimessa silloin, kun päätetään hänen oikeuksistaan ja velvollisuuksistaan tai häntä vastaan nostetusta rikossyytteestä. Tämä perusoikeus on muotoiltu samantapaisesti perusoikeuskirjan 47 artiklassa.

57. Näistä molemmista määräyksistä voidaan päätellä, että niissä vahvistettu ja yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännössä tunnustettu oikeus oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin [12] sisältää itsessään myös riippumatonta ja puolueetonta tuomioistuinta koskevat takeet. Yhteisöjen tuomioistuin on vahvistanut tämän viimeksi yhdistetyissä asioissa Chronopost ja La Poste vastaan UFEX ym. 1.7.2008 antamassaan tuomiossa [13] käsitellessään kysymystä, joka koski jaoston kokoonpanolle oikeusvaltiossa asetettuja vaatimuksia. Tässä asiassa yhteisöjen tuomioistuin on kuvannut edellä mainittuja takeita ”oikeudenmukaista oikeudenkäyntiä koskevan oikeuden kulmakiveksi” ja todennut, että yhteisöjen tuomioistuimen on viran puolesta tutkittava näiden takeiden noudattaminen silloin, kun tämä seikka riitautetaan ja kun riitauttaminen ei suoralta kädeltä vaikuta ilmeisen aiheettomalta. [14]

10 – Ks. edellä alaviitteessä 8 mainittu lausunto 2/94, 33 kohta; asia 26/69, Stauder, tuomio 12.11.1969 (Kok. 1969, s. 419, 7 kohta); yhdistetyt asiat 7/56, 3/57–7/57, Algera, tuomio 12.7.1957 (Kok. 1957, s. 82 ja 117) ja asia C-299/95, Kremzow, tuomio 29.5.1997 (Kok. 1997, s. I-2629, 14 kohta).

11 – Ks. esim. edellä alaviitteessä 10 mainittu asia Stauder, tuomion 7 kohta; asia 4/73, Nold, tuomio 14.5.1974 (Kok. 1974, s. 491, Kok. Ep. II, s. 293); asia 44/79, Hauer, tuomio 13.12.1979 (Kok. 1979, s. 3727, Kok. Ep. IV, s. 677, 15 kohta); asia 222/84, Johnston, tuomio 15.5.1986 (Kok. 1986, s. 1651, Kok. Ep. VIII, s. 621, 18 kohta); asia C-7/98, Krombach, tuomio 28.3.2000 (Kok. 2000, s. I-1935, 25 kohta); asia C-274/99 P, Connolly v. komissio, tuomio 6.3.2001 (Kok. 2001, s. I-1611, 37 kohta); asia C-112/00, Schmidberger, tuomio 12.6.2003 (Kok. 2003, s. I-5659, 71 kohta); asia C-540/03, parlamentti v. neuvosto, tuomio 27.6.2006 (Kok. 2006, s. I-5769, 35 kohta); asia C-229/05 P, Öcalan v. neuvosto, tuomio 18.1.2007 (Kok. 2007, s. I-439, 76 kohta); asia C-305/05, Ordre des barreaux francophones et germanophone ym., tuomio 26.6.2007 (Kok. 2007, s. I-5305, 29 kohta); asia C-450/06, Varec, tuomio 14.2.2008 (Kok. 2008, s. I-581, 44 kohta) ja asia C-14/07, Weiss und Partner, tuomio 8.5.2008 (Kok. 2008, s. I-3367, 57 kohta).

12 – Edellä alaviitteessä 11 mainittu asia Ordre des barreaux francophones et germanophone ym., tuomion 29 kohta.

13 – Yhdistetyt asiat C-341/06 P ja C-342/06 P, Chronopost ja La Poste v. UFEX ym., tuomio 1.7.2008 (Kok. 2008, s. I-4777).

14 – Ks. edellä alaviitteessä 13 mainitut yhdistetyt asiat Chronopost ja La Poste v. UFEX ym., tuomion 46 kohta. Yhteisöjen tuomioistuin mainitsi tässä kohdassa ensin Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen asiassa Remli v. Ranska 23.4.1996 antaman tuomion (yksilövalitus nro 16839/90, 48 kohta), jossa viitattiin jokaisen kansallisen tuomioistuimen velvollisuuteen tarkastaa, että sen konkreettinen kokoonpano on puolueettomuusperiaatteen mukainen. Tämän jälkeen yhteisöjen tuomioistuin viittasi viran puolesta tutkittavia perusteita koskevaan oikeuskäytäntöönsä (ks. asia C-367/95 P, komissio v. Sytraval ja Brink's France, tuomio 2.4.1998, Kok. 1998, s. I-1719, 67 kohta ja asia C-166/95 P, komissio v. Daffix, tuomio 20.2.1997, Kok. 1997, s. I-983, 25 kohta). Yhteisöjen tuomioistuin on näin ollen omaksunut pääosin Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen oikeuskäytännön, millä on vaikutuksia yhteisön oikeuteen.

58. Riippumattomuuden ja puolueettomuuden välillä on tältä osin toiminnallinen yhteys, koska ensin mainittu on jälkimmäisen edellytys. Käsite puolueeton viittaa lähinnä tuomareiden subjektiiviseen näkemykseen. [15] Tuomareiden on määrä olla asianosaisten yläpuolella ja tehdä ratkaisunsa objektiivisesti, asianmukaisesti ja tunnollisesti. [16] Nykyinen, myös jäsenvaltioiden oikeusjärjestyksissä tunnustettu puolueettomuusperiaate juontaa juurensa roomalaisesta oikeusperiaatteesta ”nemo debet esse iudex in propria causa”. [17]

59. Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen oikeuskäytännöstä ilmenee, että Euroopan ihmisoikeussopimuksen 6 artiklan 1 kappaleessa tarkoitetulla puolueettomuudella on ymmärrettävä yleensä ennalta määritetyn kannan ja ennakkoluulojen puuttumista. [18] Euroopan ihmisoikeustuomioistuin pitää puolueettomuutta perusedellytyksenä demokraattisten yhteiskuntien luottamukselle tuomioistuimiin. [19] Tuomioistuimen puolueettomuutta voidaan Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan arvioida yhden subjektiivisen ja yhden objektiivisen kokeen avulla. [20] Ensimmäisessä kokeessa selvitetään tuomarin henkilökohtaista vakaumusta tai henkilökohtaista intressiä tietyssä tapauksessa. Tässä yhteydessä tuomarin oletetaan olevan puolueeton, kunnes toisin todistetaan. [21] Toisessa kokeessa puolestaan tutkitaan, onko tuomari antanut riittävät takeet puolueettomuuteensa kohdistuvan oikeutetun epäilyn hälventämiseksi. [22]

60. Nyt esillä olevassa asiassa on todettava, ettei valittaja esitä mitään sellaisia seikkoja, jotka voisivat puoltaa sitä, että kolmella asioiden käsittelyyn osallistuneella tuomarilla

15 – Calliess, G.-P., ”Judicial Independece and Impartiality in International Courts”, *International Conflict Resolution*, Tübingen, 2006, s. 144, katsoo puolueettomuusperiaatteelle olevan tunnusomaista, ettei oikeudenkäynnin asianosaisiin pyritä vaikuttamaan tavalla, joka ei ole sallittua, ja etteivät tuomarit ole puolueellisia asianosaisten suhteen. Decaux, E. ja Imbert, P.-H., *La Convention européenne des droits de l'homme* (toim. Louis-Edmond Pettiti), 2. painos, 6 artikla, s. 260, toteavat, että on ensin selvitettävä, mitä tietty tuomari ajatteli kyseisessä tilanteessa ja oliko hänellä tietty syy syrjiä kantajaa.

16 – Vastaavasti Frowein, J. ja Peukert, W., *Europäische Menschenrechtskonvention*, Kehl/Strasbourg/Arlington, 1985, 6 artikla, 94 kohta, s. 153. Krekeler, W., ”Der befangene Richter”, *Neue Juristische Wochenschrift*, 1981, s. 1633, katsoo puolueetonta neutraalisuutta koskevan velvoitteen edellyttävän tuomarilta sitä, että jokaisessa yksittäisessä oikeudenkäynnissä, jossa hän on mukana, ja kaikissa oikeudenkäynnin vaiheissa hänen on jätettävä huomiotta asiaan liittymättömät ja kuulumattomat näkökohdat. Tuomarin on ratkaistava esillä oleva asia objektiivisesti ainoastaan tapauksen tosiseikkojen perusteella ja yksinomaan lain ja oikeuden nojalla.

17 – Näin myös Kanska, K., ”Towards Administrative Human Rights in the EU – Impact of the Charter of Fundamental Rights”, *European Law Journal*, 2004, s. 313, jonka mukaan puolueettomuutta koskeva vaatimus juontaa juurensa tästä roomalaisesta oikeusperiaatteesta. Marriott, A., ”Conflicts of Interest – A Way Forward?”, liite nro 8 (*Betriebs-Berater*, 2003, nide 47), s. 3, yhdistää tähän oikeusperiaatteeseen riitojenratkaisuelimen riippumattomuuden ja puolueettomuuden periaatteet. Roomalainen oikeusperiaate kuuluu sananmukaisesti, että kukaan ei voi olla tuomari omassa asiassaan (ks. Liebs, D., *Lateinische Rechtsregeln und Rechtssprichwörter*, München, 1998, s. 145).

18 – Asia Kyprianou v. Kypros, Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen tuomio 15.12.2005 (yksilövalitus nro 73797/01, 118 kohta).

19 – Asia Hauschildt v. Tanska, Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen tuomio 24.5.1989 (yksilövalitus nro 10486/83, 48 kohta) ja asia Grieves v. Yhdistynyt kuningaskunta, Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen tuomio 16.12.2003 (yksilövalitus nro 57067/00, 69 kohta).

20 – Asia Lindon, Otchakovsky ja July v. Ranska, Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen tuomio 22.10.2007 (yksilövalitukset nro 21279/02 ja 36448/02, 75 ja 76 kohta); asia Forum Maritime S.A. v. Romania, Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen tuomio 4.10.2007 (yksilövalitukset nro 63610/00 ja 38692/05, 116 kohta); asia Schwarzenberger v. Saksa, Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen tuomio 10.8.2006 (yksilövalitus nro 75737/01, 38 kohta); edellä alaviitteessä 19 mainittu asia Grieves v. Yhdistynyt kuningaskunta, tuomion 69 kohta ja asia Piersack v. Belgia, Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen tuomio 1.10.1982 (yksilövalitus nro 8692/79, A-sarja, nro 53, 30 kohta).

21 – Ks. edellä alaviitteessä 20 mainittu asia Piersack v. Belgia, tuomion 30 kohta ja asia Le Compte, Van Leuven ja De Meyere v. Belgia, Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen tuomio 23.6.1981 (yksilövalitukset nro 6878/75 ja 7238/75, A-sarja, nro 43, s. 25, 58 kohta). Reid, K., *A practitioner's Guide to the European Convention on Human Rights*, 2. painos, IIA-090 kohta, s. 114 ja 115, huomauttaa, että tätä olettamusta on käytännössä hyvin vaikea kiistää, joten edes tuomarin kielteinen näkemys hänen ratkaistavanaan olevasta asiasta ei ole riittävä peruste ennalta määrättyä kantaa koskevan päätelmän tekemiselle.

22 – Asia Findlay v. Yhdistynyt kuningaskunta, Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen tuomio 25.2.1997 (yksilövalitus nro 22107/93, 73 kohta).

olisi ollut ennalta määritetty kanta. Näin ollen heidän on vastaavasti oletettava olevan puolueettomia. Kuten valittaja on myöhemmin suullisessa käsittelyssä täsmentänyt, hän ei moiti tuomareiden henkilökohtaista vakaumusta tai asennoitumista, vaan ainoastaan sitä, että he ovat olleet käsittelemässä sekä asiaa T-146/04 että asiaa T-132/06. Näin ollen lähtökohdaksi on otettava pelkästään tuomioistuimen puolueettomuuden objektiivinen tutkiminen, jossa otetaan huomioon sen kokoonpano asiassa T-132/06. [23] Tämän tutkinnan kannalta merkityksellisiä ovat Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen oikeuskäytännön mukaisesti konkreettisen tapauksen täsmälliset olosuhteet. [24] Asianosaisen henkilökohtaisella näkemyksellä on tässä yhteydessä tietty merkitys, mutta se ei ole yksin ratkaiseva seikka. Ratkaisevaa on pikemminkin se, onko huoli puolueettomuuden noudattamisesta objektiivisesti perusteltu. [25]

61. Ensiksi on syytä huomata, että valittaja vetoaa Euroopan ihmisoikeussopimuksen 6 artiklan 1 kappaleeseen mutta ei viittaa lainkaan Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen asiaa koskevaan oikeuskäytäntöön, josta voisi löytyä tukea hänen valitusperusteelleen. Tähänastisen oikeuskäytännön tarkastelun perusteella voidaan kuitenkin päätellä, että valittajan esittämä väite on perusteeton.

62. Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen asiassa Schwarzenberger vastaan Saksa antamasta tuomiosta [26] seuraa täten, ettei pelkästään se seikka, että tuomioistuin on tehnyt useita päätöksiä samassa asiassa, riitä sellaisenaan tämän tuomioistuimen puolueettomuuden epäilemiseen. Tämä pätee esimerkiksi päätöksiin, jotka sama tuomioistuin on tehnyt ennen varsinaista oikeudenkäyntiä (pre-trial decisions), [27] mutta myös yhteisöjen tuomioistuimen yhdistetyissä asioissa Chronopost ja La Poste vastaan UFEX ym. tutkimaan erityistapaukseen, jossa asia tulee uudelleen tuomareiden tutkittavaksi sen jälkeen, kun ylemmän oikeusasteen tuomioistuin on kumonnut heidän alkuperäisen päätöksensä siitä tehdyn valituksen seurauksena. [28]

63. Tästä ilmenee, ettei Euroopan ihmisoikeussopimuksen 6 artiklan 1 kappaleesta voida johtaa yleistä kieltoa, jonka mukaan

23 – Ks. asia Diennet v. Ranska, Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen tuomio 26.9.1995 (yksilövalitus nro 18160/91, A-sarja, nro 325-A, 36 kohta) ja edellä alaviitteessä 19 mainittu asia Hauschildt v. Tanska, tuomion 47 kohta, joissa Euroopan ihmisoikeustuomioistuin perusti ratkaisunsa asian käsittelyyn osallistuneiden kansallisten tuomareiden ennalta määritettyä kantaa koskevan näytön puuttuessa pelkästään puolueettomuuden objektiiviseen tutkimiseen.

24 – Edellä alaviitteessä 20 mainittu asia Schwarzenberger v. Saksa, tuomion 42 kohta. Koering-Joulin, R., "La notion européenne de tribunal indépendant et impartial au sens de l'article 6 par. 1 de la Convention européenne des droits de l'homme", *Revue de science criminelle et de droit pénal comparé*, 1990, s. 772, käyttää tuomioistuimen kokoonpanolle oikeusvaltiossa asetettujen vaatimusten yhteydessä käsitettä "rakenteellinen puolueettomuus".

25 – Edellä alaviitteessä 20 mainittu asia Lindon, Otchakovsky ja July v. Ranska, tuomion 77 kohta; edellä alaviitteessä 18 mainittu asia Kyprianou v. Kypros, tuomion 58 kohta; edellä alaviitteessä 19 mainittu asia Grieves v. Yhdistynyt kuningaskunta, tuomion 69 kohta; asia Incal v. Turkki, Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen tuomio 9.6.1998 (yksilövalitus nro 22678/93, 71 kohta); edellä alaviitteessä 22 mainittu asia Findlay v. Yhdistynyt kuningaskunta, tuomion 73 kohta ja edellä alaviitteessä 19 mainittu asia Hauschildt v. Tanska, tuomion 48 kohta.

26 – Edellä alaviitteessä 20 mainittu asia Schwarzenberger v. Saksa, tuomion 42 kohta.

27 – Edellä alaviitteessä 20 mainittu asia Schwarzenberger v. Saksa, tuomion 42 kohta; edellä alaviitteessä 19 mainittu asia Hauschildt v. Tanska, tuomion 50 kohta ja asia Romero Martin v. Espanja, Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen tuomio 12.6.2006 (yksilövalitus nro 32045/03).

28 – Edellä alaviitteessä 20 mainittu asia Schwarzenberger v. Saksa, tuomion 42 kohta; edellä alaviitteessä 23 mainittu asia Diennet v. Ranska, tuomion 38 kohta ja asia Ringeisen v. Itävalta, Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen tuomio 16.7.1971, A-sarja, nro 13, s. 40, 97 kohta. Yhteisöjen tuomioistuin on tehnyt saman päätelmän edellä alaviitteessä 13 mainituissa yhdistetyissä asioissa Chronopost ja La Poste v. UFEX ym., tuomion 56–60 kohta. Näissä asioissa yhteisöjen tuomioistuin on todennut, ettei pelkästään sen seikan perusteella, että ratkaisukokoonpanossa istuu muun muassa tuomari, joka on jo istunut samaa asiaa tutkineessa toisessa ratkaisukokoonpanossa, voida olettaa, että näin muodostettu ratkaisukokoonpano on sääntöjenvastainen. Yhteisöjen tuomioistuin on näin yhtynyt pääosin julkisasiamies Sharpstonin oikeuskäsitykseen (ks. samassa asiassa 6.12.2007 esitetyn ratkaisuehdotuksen 58 ja 59 kohta).

tuomari ei saa olla mukana käsittelemässä samaa asiaa. Tästä huolimatta tuomioistuimen objektiivisen puolueettomuuden arvioinnissa on otettava huomioon muita näkökohtia, esimerkiksi se, onko tuomioistuin tutkinut samaa asiaa vai kahta eri asiaa, oliko toimivaltainen ratkaisukokoonpano molemmissa tapauksissa sama ja oliko ensin tehty päätös jo saanut lainvoiman sillä seurauksella, että ensin tehdyn päätöksen oikeusvoima sitoi tuomioistuinta. [29]

64. Tästä on ensinnäkin todettava, että kyseiset kolme tuomaria eivät suinkaan olleet mukana käsittelemässä samaa asiaa vaan sekä muodollisesti että aineellisesti kahta eri asiaa. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta ei esimerkiksi pyydetty tutkimaan uudelleen ensimmäisessä oikeudenkäynnissä esitettyjä tosiseikkoja koskevia toteamuksia. Tosiseikkojen suuresta yhteneväisyydestä huolimatta asiaan T-132/06 sisältyi nimittäin uusia tosiseikkoja, ja sen yhteydessä nousi esille uusia oikeuskysymyksiä, joita ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen oli arvioitava. Riita-asian kohde oli sikäli erilainen, että tällä kertaa kysymys oli siitä, onko Euroopan parlamentti pannut 22.3.2006 tehdyllä riidanalaisella päätöksellä täytäntöön 22.12.2005 annetun tuomion ja jos on, niin missä määrin.

65. EY 230 artiklan nojalla nostetusta kumoamiskanteesta annettava tuomio on, kuten EY 231 artiklan 1 kohdasta seuraa, muotoamistuomio, jolla yhteisöjen tuomioistuin julistaa säädöksen kokonaan tai osittain mitättömäksi. [30] Yhteisöjen tuomioistuimet eivät saa lausua mitättömyyden lisäksi muista tuomion oikeusvaikutuksista, esimerkiksi esittää toteamuksia tai määrätä tuomion perusteella toteutettavista toimenpiteistä. [31] Näin ollen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen oli vasta toisessa oikeudenkäynnissä mahdollista tutkia välillisesti, oliko 24.2.2004 tehdyn päätöksen osittaisen mitättömäksi julistamisen perustana ollut menettelyvirhe korjattu.

66. Kyseisessä tilanteessa sen etuna, että osa ensimmäiseen oikeudenkäyntiin osallistuneesta tuomarikollegiosta käsitteli myös toista asiaa, oli lisäksi se, että tuomarit tunsivat tarkasti tapauksen taustan ja saattoivat keskittyä uusiin oikeuskysymyksiin. Tältä osin menettely oli myös oikeudenhoidon etujen mukainen.

67. Asiaa T-132/06 käsitelleen ratkaisukokoonpanon osalta ei nähdäkseni – erityisesti, kun edellä mainittu Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen oikeuskäytäntö otetaan huomioon – ole viitteitä puolueettomuusperiaatteen loukkaamisesta. Mitä tulee molemmissa asioissa esittelevän tuomarin ominaisuudessa toiminutta henkilöä koskeviin valittajan vastalauseisiin, riittää mielestäni, kun viitataan yhteisöjen tuomioistuimen yhdistetyissä asioissa Chronopost ja La Poste vastaan UFEX ym. antamaan tuomioon. [32] Siinä yhtei-

29 – Ks. edellä alaviitteessä 20 mainittu asia Lindon, Otchakovsky ja July v. Ranska, tuomion 79 kohta, jossa oli kyse kahden tuomarin osallistumisesta kahteen oikeudenkäyntiin, joista ensimmäisessä tehty päätös oli saanut lainvoiman. Tässä asiassa Euroopan ihmisoikeustuomioistuin selvensi, että ensin tehdyn päätöksen oikeusvoima sitoi kaikkia muita tuomareita, mikä tarkoitti sitä, ettei heidän osallistumisellaan ollut vaikutusta toisessa oikeudenkäynnissä tehtyyn päätökseen.

30 – Cremer, W., *Kommentar zu EUV/EGV* (toim. Calliess ja Ruffert), 3. painos, 2007, 231 artikla, 1 kohta ja Rengeling, H.-W., Middeke, A. ja Gellermann, M., *Handbuch des Rechtsschutzes in der Europäischen Union*, München, 2003, 7 §, 107 kohta, s. 144.

31 – Vastaavasti edellä alaviitteessä 30 mainittu Cremer, W., 231 artikla, 1 kohta.

32 – Edellä alaviitteessä 13 mainitut yhdistetyt asiat Chronopost ja La Poste v. UFEX ym., tuomion 53 kohta.

söjen tuomioistuin on selventänyt, että se, että samalle tuomarille on annettu kahdessa peräkkäisessä asiassa esittelevän tuomarin tehtävä, ei voi vaikuttaa puolueettomuuden arviointiin, etenkin kun ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin tekee päätöksensä kollegiona.

68. Lopuksi on muistutettava, ettei kumpikaan asianosaisista ole riitauttanut 22.12.2005 annettua tuomiota, joten tuomio on lainvoimainen. Näin ollen tämän tuomion oikeusvoima olisi sitonut asiaa T-132/06 käsitelleitä tuomareita, kuten kaikkia muitakin tuomareita. Heidän osallistumisellaan asian käsittelyyn ei tästä syystä olisi voinut olla vaikutusta tuomion näkökohtiin, kuten esimerkiksi sen toteamiseen, että Euroopan parlamentilla on oikeus periä saaminen takaisin valittajalta. [33]

69. Objektiivinen testi ei näin ollen anna myöskään aihetta epäillä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen puolueettomuutta.

70. Edellä esitetyn perusteella katson, ettei yhteisön oikeudessa vahvistettua puolueetonta tuomioistuinta koskevaa valittajan oikeutta ole loukattu. Toinen valitusperuste on näin ollen hylättävä perusteettomana.

33 – Ks. edellä tämän ratkaisuehdotuksen 11 kohta.

3. Kolmas valitusperuste: 22.12.2005 annetun tuomion laajuuden virheellinen arviointi

71. Kolmatta valitusperustetta koskevista valittajan toteamuksista voidaan päätellä hänen lähtevän siitä, että 24.2.2004 tehty päätös on toimena kokonaan mitätön ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen 22.12.2005 antaman tuomion seurauksena. Tämä näkemys perustuu mielestäni kyseisen tuomion virheelliseen tulkintaan.

72. EY 231 artiklassa määrätään, että yhteisöjen tuomioistuimen tai ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen on julistettava säädös mitättömäksi, jos sitä vastaan nostettu kumoamiskanne on aiheellinen. Tämän muotoamistuomion vaikutus ei kuitenkaan välttämättä ulotu koko riidanalaiseen säädökseen. Jos kyseinen säädös nimittäin koostuu useista, toisistaan erotettavissa olevista osista ja jos ainoastaan osa siitä on yhteisön oikeuden vastainen, ainoastaan tämä osa on julistettava mitättömäksi. [34] Nyt esillä olevassa asiassa on kyse tällaisesta säädöksen osittaisesta mitättömäksi julistamisesta, kuten 22.12.2005 annettua tuomiota tulkitsemalla voidaan havaita.

73. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on 22.12.2005 antamansa tuomion 84 kohdassa todennut, että 24.2.2004 tehtyyn päätökseen sisältyy lähinnä kaksi

34 – Ks. yhdistetyt asiat 56/64 ja 58/64, Consten ja Grundig v. komissio, tuomio 13.7.1966 (Kok. 1966, s. 321, Kok. Ep. I, s. 275); asia 17/74, Transocean Marine Paint Association v. komissio, tuomio 23.10.1974 (Kok. 1974, s. 1063, Kok. Ep. II, s. 363, 21 kohta) ja asia 92/78, Simmenthal v. komissio, tuomio 6.3.1979 (Kok. 1979, s. 777, 107 kohta ja sitä seuraava kohta).

osaa, eli yhtäältä se, että pääsihteeri on todennut, että siinä mainitut summat on suoritettu kantajalle perusteettomasti ja ne on perittävä takaisin, ja toisaalta päätösosa, joka koskee takaisinperimistä siten, että nämä summat kuitataan kantajalle suoritettavista kulukorvauksista. Tuomion 97 kohdassa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi, että pääsihteeri ei ollut toimivaltainen määräämään kyseisestä kuittaamisesta, koska puhemiehistö ei ollut antanut sitä hänen tehtäväkseen kuluja ja korvauksia koskevien sääntöjen 27 artiklan 4 kohdan mukaisessa menettelyssä, minkä vuoksi oli tapahtunut olennainen menettelyvirhe, jonka perusteella päätös oli lainvastainen. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin päätti näin ollen, että riidanalainen päätös oli kumottava siltä osin kuin saaminen on sen mukaan perittävä kuittaamalla. Kumoaminen koski siten yksinomaan päätöksen toista osaa. Tämän päätelmän ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toisti tuomion 99 ja 169 kohdassa ja lopuksi tuomiolauselmassa.

74. Muut kanteen tueksi esitetyt kumoamisperusteet, jotka koskivat päätöksen ensimmäistä osaa, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on sitä vastoin hylännyt, joten kumoamistuomio ei koskenut tätä päätöksen osaa. Kuten ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on valituksenalaisen määräyksen 52 kohdassa perustellusti huomauttanut, päätös on näin ollen todettu lainmukaiseksi muilta osin, toisin sanoen siltä osin kuin päätöksessä todettiin, että siinä mainitut summat on suoritettu kantajalle perusteettomasti. Tästä seuraa, ettei 24.2.2004 tehtyä päätöstä voitu katsoa kokonaan mitättömäksi, toisin kuin valittaja oletti. Sikäli kuin valittaja otti oikeudellisesti virheellisesti ja vastakkaista näkemystä tukevista selvistä viitteistä huolimatta lähtökohdakseen päätöksen jäljelle jääneen osan ”mitättömyyden”, on palautettava mieliin, että yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön [35] mukaan myös lainvastaisia yhteisön toimielinten toimia koskee pääsääntöisesti lainmukaisuusolettama. Päätöksen kaikkien oikeusvaikutusten poistamiseksi valittajan olisi siten pitänyt valittaa 22.12.2005 annetusta tuomiosta. Koska valittaja ei ole tehnyt näin, hän ei voi kiistää päätöksen ensimmäisen osan lainvoimaisuutta.

75. Kuten ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on valituksenalaisen määräyksen 30 kohdassa perustellusti todennut, 24.2.2004 tehdyn päätöksen osittainen kumoaminen ei estänyt saamisen perintää koskevan menettelyn aloittamista uudelleen valittajan osalta – sen jälkeen, kun menettelyvirhe oli korjattu toteuttamalla kuluja ja korvauksia koskevien sääntöjen 27 artiklan 4 kohdassa määrätty menettely –, etenkin kun vakiintuneen oikeuskäytännön [36] mukaan yhteisön toimen kumoaminen ei välttämättä vaikuta valmisteleviin toimiin. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen 22.12.2005

35 – Yhteisöjen tuomioistuin on vakiintuneessa oikeuskäytännössään selittänyt, että yhteisön toimielinten toimia koskee pääsääntöisesti lainmukaisuusolettama, ja niillä on näin ollen oikeusvaikutuksia niin kauan kuin niitä ei ole peruutettu, kumottu kumoamiskanteen johdosta tai todettu pätemättömiksi ennakkoratkaisupyynnön tai lainvastaisuusväitteen seurauksena (ks. asia C-137/92 P, komissio v. BASF ym., tuomio 15.6.1994, Kok. 1994, s. I-2555, Kok. Ep. XV, s. I-239, 48 kohta; asia C-245/92 P, Chemie Linz v. komissio, tuomio 8.7.1999, Kok. 1999, s. I-4643, 93 kohta ja asia C-475/01, komissio v. Kreikka, tuomio 5.10.2004, Kok. 2004, s. I-8923, 18 kohta).

36 – Asia C-331/88, Fedesa ym., tuomio 13.11.1990 (Kok. 1990, s. I-4023, 34 kohta) ja asia C-415/96, Espanja v. komissio, tuomio 12.11.1998 (Kok. 1998, s. I-6993, 32 kohta).

antaman tuomion täytäntöönpano ei näin ollen velvoittanut parlamenttia kumoamaan päätöksensä ensimmäistä osaa ja toteuttamaan uudelleen koko saamisen perintää koskevaa menettelyä.

76. Näin ollen tämä valitusperuste on hylättävä perusteettomana.

4. Neljäs valitusperuste: valittajan esittämien väitteiden huomiotta jättäminen

77. Valittaja väittää, ettei ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ole ottanut huomioon valittajan riidanalaisen päätöksen kumoamiseksi esittämiä väitteitä. Tähän liittyen hän viittaa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen valituksenalaisen määräyksen 53 ja 54 kohdassa esittämiin toteamuksiin, joiden mukaan riidanalaisen päätöksen ensimmäistä osaa koskevat väitteet on hylättävä.

78. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin perustelee ratkaisuaan lähinnä sillä, että tässä riidanalaisen päätöksen osassa pelkästään toistetaan 24.2.2004 tehdyn päätöksen ensimmäinen osa, jonka lainmukaisuus on vahvistettu 22.12.2005 annetussa tuomiossa. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoo, että koska tällä päätöksen osalla on tuomion oikeusvoima, kaikki väitteet, joilla kyseenalaistettiin sen lainmukaisuus, on hylättävä, sillä niiden tutkittavaksi ottamisen edellytykset puuttuvat selvästi.

79. Minusta on aluksi tarpeen selventää, että toisin kuin valittaja esittää valituskirjelmässään, [37] ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen toteamukset eivät suinkaan koske koko riidanalaista päätöstä vaan yksinomaan sen ensimmäistä osaa, jonka sisältö vastaa 24.2.2004 tehdyn päätöksen ensimmäistä osaa.

80. Lisäksi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen valituksenalaisen määräyksen 49–54 kohdassa esittämät toteamukset ovat oikeudellisesti moitteettomia. Riidanalaisen päätöksen kyseinen osa ei ole jo mainitun sisällöllisen vastaavuuden vuoksi uusi toimi vaan ainoastaan vahvistava toimi, jolla ei ole uusia oikeusvaikutuksia ja joka ei tästä syystä ole sallittu kumoamiskanteen kohde. [38] Yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön [39] mukaisesti, johon ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin viittaa valituksenalaisen mää-

37 – Valituskirjelmän 55 kohta.

38 – Asia 26/76, Metro v. komissio, tuomio 25.10.1977 (Kok. 1977, s. 1875, Kok. Ep. III, s. 459, 4 kohta); yhdistetyt asiat 166/86 ja 220/86, Irish Cement v. komissio, tuomio 15.12.1988 (Kok. 1988, s. 6473, 16 kohta); asia C-180/96, Yhdistynyt kuningaskunta v. komissio, tuomio 5.5.1998 (Kok. 1998, s. I-2265, 28 kohta ja sitä seuraava kohta) ja asia C-480/93 P, Zunis Holding ym. v. komissio, tuomio 11.1.1996 (Kok. 1996, s. I-1, 14 kohta). Yhdistetyt asiat T-121/96 ja T-151/96, Mutual Aid Administration Services v. komissio, tuomio 18.9.1997 (Kok. 1997, s. II-1355, 48 kohta); asia T-224/95, Tremblay ym. v. komissio, tuomio 27.11.1997 (Kok. 1997, s. II-2215, 49 kohta); asia T-188/95, Waterleiding Maatschappij v. komissio, tuomio 16.9.1998 (Kok. 1998, s. II-3713, 88–141 kohta) ja asia T-235/95, Goldstein v. komissio, määräys 16.3.1998 (Kok. 1998, s. II-523, 41 kohta). Ks. lisäksi edellä alaviitteessä 20 mainittu Cremer, W., 230 artikla, 19 kohta ja edellä alaviitteessä 6 mainitut Lenaerts, K., Arts, D. ja Maselis, I., 7-016 kohta, s. 212.

39 – Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin viittaa asiaan 14/64, Barge v. korkea viranomainen, tuomio 16.2.1965 (Kok. 1965, s. 74). Ks. lisäksi yhdistetyt asiat 193/87 ja 194/87, Maurissen ym. v. tilintarkastustuomioistuin, tuomio 11.5.1989 (Kok. 1989, s. 1045, 26 kohta) ja asia T-64/92, Chavane de Dalmassy ym. v. komissio, tuomio 27.10.1994 (Kok. H. 1994, s. I-A-227 ja II-723, 25 kohta), jonka mukaan vahvistavaa päätöstä koskeva kanne jätetään tutkimatta vain, jos vahvistetusta päätöksestä on tullut asianomaisen kannalta lopullinen, koska hän ei ole nostanut siitä kannetta säädetyssä määräajassa.

räyksen 51 kohdassa, riidanalaisen päätöksen ensimmäinen osa on täten lainvoimainen, koska 24.2.2004 tehdyn päätöksen ensimmäinen osa on lainvoimainen.

81. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on siten perustellusti päätellyt, että valittajan tätä koskevat väitteet oli hylättävä, sillä niiden tutkittavaksi ottamisen edellytykset puuttuivat selvästi. Näin ollen myös tämä valitusperuste on hylättävä perusteettomana.

5. Viides valitusperuste: ylivoimaisen esteen huomiotta jättäminen

82. Valittaja moittii ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta siitä, että tämä kieltäytyi 24.2.2004 tehdyn päätöksen lainvoimaisuuteen viitaten tutkimasta ylivoimaiseen esteeseen perustuvaa kanneperustetta, vaikka tällaista kanneperustetta ei ollut esitetty kanteessa, joka oli nostettu tästä päätöksestä. Toisin kuin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin oletti, kyse ei valittajan mukaan nimittäin ole jo 22.12.2005 annetussa tuomiossa arvioidun kanneperusteen tutkimisesta uudelleen. Tästä valittaja esittää, että ylivoimaiseksi esteeksi on katsottava se seikka, ettei Espanjan oikeusministeriö ole vastannut hänen 15.4.2006 päivättyyn kirjeeseensä, jolla valittaja on pyytänyt toimittamaan jäljennökset takavarikoiduista asiakirjoista, jotka liittyvät hänen edustajantoimeensa.

83. Yhteisön oikeuteen sisältyvän ylivoimaisen esteen tai ennalta arvaamattomien seikkojen käsitteen piiriin kuuluvat lähtökohtaisesti ainoastaan sellaiset epätavalliset ja ennalta arvaamattomat tapahtumat, joihin siihen vetoavan ei ole ollut mahdollista vaikuttaa ja joiden seurauksia ei olisi voitu välttää kaikesta noudatetusta huolellisuudesta huolimatta. [40] Tästä ilmenee, että ylivoimaisen esteen ja ennalta arvaamattomien seikkojen käsitteet sisältävät objektiivisen elementin, joka liittyy epätavallisiin ja toimijasta riippumattomiin seikkoihin, ja subjektiivisen elementin, joka liittyy asianomaisen velvollisuuteen suojautua epätavallisen tapahtuman seurauksia vastaan ryhtymällä tarkoituksenmukaisiin toimenpiteisiin, jotka eivät vaadi kohtuuttomia uhrauksia. [41]

84. Valittajan toteamukseen, jonka mukaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei ole tutkinut hänen ylivoimaiseen esteeseen

40 – Vakiintunut oikeuskäytäntö, ks. esim. asia 145/85, Denkavit, tuomio 5.2.1987 (Kok. 1987, s. 565, 11 kohta); asia C-12/92, Huygen ym., tuomio 7.12.1993 (Kok. 1993, s. I-6381, 31 kohta); asia C-208/01, Parras Medina, tuomio 17.10.2002 (Kok. 2002, s. I-8955, 19 kohta); asia C-105/02, komissio v. Saksa, tuomio 5.10.2006 (Kok. 2006, s. I-9659, 89 kohta); asia C-377/03, komissio v. Belgia, tuomio 5.10.2006 (Kok. 2006, s. I-9733, 95 kohta) ja asia C-314/06, Société Pipeline Méditerranée et Rhône, tuomio 18.12.2007 (Kok. 2007, s. I-12273, 23 kohta).

41 – Asia C-195/91 P, Bayer v. komissio, tuomio 15.12.1994 (Kok. 1994, s. I-5619, 32 kohta) ja asia C-325/03 P, Zuazaga Meabe v. SMHV, määräys 18.1.2005 (Kok. 2005, s. I-403, 25 kohta).

perustunutta kolmatta kanneperustettaan, ei voida yhtyä. Tältä osin on muistettava, että valittaja oli viitannut jo asioissa T-146/04 [42] ja T-132/06 [43] siihen, että hän ei kyennyt toimittamaan tiettyjä tositteita kirjanpidostaan. Valittaja perusteli tätä molemmissa tapauksissa sillä, että hänen raha-asioitaan hoitava henkilö oli pidätetty, että Espanjan ja Ranskan viranomaiset olivat takavarikoineet useita kirjanpitoasiakirjoja ja että Tribunal de grande instance de Paris'n ensimmäinen tutkintatuomari oli takavarikoinut 200 304 euron suuruisen summan. Vaikka valittaja kuvasi näitä olosuhteita nimenomaisesti ylivoimaiseksi esteeksi vasta asiassa T-132/06, on ilmeistä, että hän oli vedonnut jo asiassa T-146/04 ennalta arvaamattomina pitämiinsä olosuhteisiin, joihin hän ei voinut vaikuttaa, ja siten, oikeudelliselta kannalta tarkasteltuna, edellä mainitussa määritelmässä tarkoitettuun ylivoimaiseen esteeseen.

85. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on todennut tämän lausuessaan valituksenalaisen määräyksen 54 kohdassa, että valittaja esittää riidanalaisen päätöksen ensimmäisestä osasta pääosin samat perustelut kuin ne, joista on esitetty yhteenveto 22.12.2005 annetun tuomion 147 kohdassa. Koska nämä perustelut, kuten ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on myös huomauttanut, oli jo hylätty asianomaisessa tuomiossa ja tuomio oli saanut lainvoiman, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin saattoi myös riidanalaisen päätöksen ensimmäisen osan lainvoimaisuuteen viitaten hylätä ne perusteettomina.

86. Näin ollen on tarkasteltava yksinomaan väitettä, jonka mukaan Espanjan oikeusministeriö on jättänyt vastaamatta valittajan 15.4.2006 päivättyyn kirjeeseen. Riippumatta siitä, voiko pelkkä kirjeeseen vastaamatta jättäminen olla sellaisenaan ylivoimainen este, on todettava, että valittaja vetoaa tällaiseen tapaukseen ensimmäistä kertaa nyt esillä olevassa muutoksenhakumenettelyssä. Tämä väite mainittiin ensimmäisessä oikeusasteessa yhdennentoista kanneperusteen yhteydessä, joka koski väitettyä menettelyvirhettä riidanalaisen päätöksen tekemisessä, [44] mutta ei ylivoimaisen esteen olemassaoloa koskeneen kolmannen kanneperusteen yhteydessä. [45] Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on siten arvioinut tätä väitettä kannekirjelmässä esitetyn luokittelun mukaisesti yhdennentoista kanneperusteen yhteydessä ja hylännyt sen yhdessä muiden perustelujen kanssa. Valittajakaan ei moiti sitä, että yhdestoista kanneperuste on hylätty sillä perusteella, että sen tutkittavaksi ottamisen edellytykset selvästi puuttuivat.

87. Lisäksi haluan kiinnittää huomiota siihen, että valittajan antamien tietojen mukaan kyseinen kirje lähetettiin Espanjan oikeusministeriölle 15.4.2006, toisin sanoen vajaa kuukausi riidanalaisen päätöksen tekemisestä. Näin ollen sillä, että Espanjan viranomaiset eivät reagoineet tähän kirjeeseen, ei voinut olla vaikutusta parlamentin päätökseen. Tältä osin valittajan toteamukset ovat virheellisiä.

42 – Ks. edellä alaviitteessä 5 mainittu asia Gorostiaga Atxalandabaso v. parlamentti, tuomion 147 kohta.

43 – Ks. asiassa T-132/06 esitetyn kannekirjelmän 67 kohta.

44 – Ks. asiassa T-132/06 esitetyn kannekirjelmän 94–98 kohta (erityisesti 96 kohta).

45 – Ks. asiassa T-132/06 esitetyn kannekirjelmän 66–69 kohta.

88. Tämä valitusperuste on täten hylättävä perusteettomana.

6. Kuudes valitusperuste: hyvän hallinnon periaatteen loukkaamista koskevan väitteen huomiotta jättäminen

89. Oikeuskirjallisuudessa vallitsevan käsityksen [46] mukaan hyvän hallinnon periaatteessa, johon valittaja vetoaa kuudennen valitusperusteensa yhteydessä, ei ole kyse yhdestä yksittäisestä hallintoa koskevasta oikeusperiaatteesta vaan useiden periaatteiden tiivistelmästä, tietyllä tapaa yhteiskäsitteestä, joka kattaa kaikki tai muutamia hallintoa koskevia oikeusperiaatteita. Sitä on tähän asti käytetty synonyymina niille periaatteille, joista oikeusvaltioperiaatteen mukainen hallinnollinen menettely koostuu. Hyvän hallinnon periaate edellyttää esimerkiksi sitä, että viranomaisten on korjattava virheet tai laiminlyönnit, [47] että menettely on objektiivista ja puolueetonta [48] ja että päätös tehdään kohtuullisessa ajassa. [49] Lisäksi se käsittää viranomaisten laajan huolellisuus- ja huolenpitovelvoitteen [50] ja oikeuden tulla kuulluksi, siis viranomaisten velvoitteen antaa ennen päätöksen tekemistä asianomaisille henkilöille mahdollisuus esittää huomautuksensa, [51] sekä viranomaisten velvollisuuden perustella päätöksensä. [52]

90. Se, mitkä periaatteet kuitenkin kuuluvat tosiasiallisesti hyvän hallinnon periaatteen käsitteen piiriin, vaihtelee, eikä sitä voida aina määrittää täsmällisesti. Lisäksi on vaikeaa todeta, onko kyse periaatteista, jotka hallinnon on ainoastaan otettava huomioon, vai jopa oikeuksista, joilla yksilölle annetaan subjektiivinen oikeus vaatia hallinnolta tiet-

46 – Vastaavasti Wakefield, J., *The right to good administration*, Alphen, 2007, s. 23; Lais, M., "Das Recht auf eine gute Verwaltung unter besonderer Berücksichtigung der Rechtsprechung des Europäischen Gerichtshofs", *Zeitschrift für europarechtliche Studien*, 2002, nro 3, s. 453–454 ja Dutheil de la Rochère, J., "The EU Charter of Fundamental Rights, Not Binding but Influential: the Example of Good Administration", *Continuity and change in EU law: essays in honour of Sir Francis Jacobs*, 2008, s. 169, joissa hyvän hallinnon periaate katsotaan useiden periaatteiden tiivistelmäksi. Edellä alaviitteessä 9 mainitut Lenaerts, K. ja Van Nuffel, P., 17–069 kohta, s. 713, ottavat samoin lähtökohdaksi useat oikeusperiaatteet, joista he käyttävät nimitystä "hyvän hallinnon periaatteet". Martínez Soria, J., "Die Kodizes für gute Verwaltungspraxis", *Europarecht*, 2001, nro 5, s. 685, viittaa siihen, että hyvän hallinnon käsitettä käytetään eri tavoin. Yhteistä näille käsityksille on se, että tämän periaatteen katsotaan käsittävän kokoelman hallinnon toimintavelvoitteita kansalaista kohtaan. Tämän kokoelman ei ole tarkoitus olla tyhjentävä, vaan pikemminkin avoin hallinnon ja kansalaisen suhteen uusille näkökohdille.

47 – Asia 55/70, Reinarz v. komissio, tuomio 12.5.1971 (Kok. 1971, s. 379, 19 ja 21 kohta).

48 – Asia T-62/98, Volkswagen v. komissio, tuomio 6.7.2000 (Kok. 2000, s. II-2707, 245 kohta).

49 – Asia C-99/98, Itävalta v. komissio, tuomio 15.2.2001 (Kok. 2001, s. I-1101, 73 kohta).

50 – Asia 321/85, Schwiering v. tilintarkastustuomioistuin, tuomio 23.10.1986 (Kok. 1986, s. 3199, 18 kohta) ja yhdistetyt asiat T-33/98 ja T-34/98, Petrotub ja Republica v. neuvosto, tuomio 15.12.1999 (Kok. 1999, s. II-3837, 133 kohta).

51 – Yhdistetyt asiat 33/79 ja 75/79, Kuhner v. komissio, tuomio 28.5.1980 (Kok. 1980, s. 1677, 25 kohta) ja asia T-450/93, Lisrestal ym. v. komissio, tuomio 6.11.1994 (Kok. 1994, s. II-1177, 42 kohta).

52 – Asia T-167/94, Nölle v. neuvosto ja komissio, tuomio 18.9.1995 (Kok. 1995, s. II-2589, 73 kohta).

tyjä toimia tai tiettyä toimimattomuutta. [53] Tämä määräytyy yhtäältä lähteen oikeudellisen luonteen ja toisaalta asian kannalta merkityksellisten säännösten normatiivisen sisällön perusteella.

91. Hyvän hallinnon periaate ilmenee yhteisön oikeusjärjestyksessä lukuisista primaarioikeuden ja johdetun oikeuden säännöksistä, Euroopan unionin perusoikeuskirjan 41 artiklasta, Euroopan oikeusasiamiehen hyvän hallintotavan säännöstöstä sekä yhteisön toimielinten tämän säännöstön täytäntöönpanon yhteydessä hyväksymistä menettelymääräyksistä. Yhtä laaja kirjo on myös sen sitovuudessa yhteisöjen toimielimille ja elimille yhteisön oikeuden välittömän täytäntöönpanon yhteydessä. Tärkein inspiraation lähde ehdotukselle perusoikeuskirjan 41 artiklaksi, jossa hyvän hallinnon periaate on muotoiltu yksilön perusoikeutena pidettäväksi oikeudeksi, oli kuitenkin alusta alkaen yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytäntö. [54]

92. Koska ei ole sellaista oikeudellisesti sitovaa asiakirjaa, jolla perusoikeuskirjan 41 artiklasta johtuvat oikeudet pantaisiin

53 – Edellä alaviitteessä 46 mainittu Wakefield, J., s. 23, huomauttaa, että yksittäisillä säännöillä, jotka kuuluvat hyvän hallinnon periaatteen piiriin, on erilainen asema yhteisön oikeusperiaatteiden hierarkiassa, eivätkä ne tästä syystä ole yhtä merkityksellisiä. Muutamat niistä ovat pelkkiä käytännesääntöjä, kun taas toiset ovat saavuttaneet oikeudellisesti sitovan velvoitteen aseman. Tätä väitettä puoltaa nähdäkseni määritelmä, jonka entinen oikeusasiamies Jacob Söderman esitti, koska primaarilainsäädännössä ei ole määritelmää EY 195 artiklan 1 kohtaan sisältyvälle ”epäkohdan” käsitteelle, Euroopan parlamentille antamassaan vuoden 1997 vuosikertomuksessa, ja jota sen jälkeen on käytetty. Määritelmä kuuluu seuraavasti: ”Epäkohta syntyy, kun julkinen laitos ei toimi sitä sitovien sääntöjen tai periaatteiden mukaisesti.” Kuten olen jo todennut 28.3.2007 esittämässäni ratkaisuehdotuksessa asiassa C-331/05 P, Internationaler Hilfsfonds v. komissio, tuomio 28.6.2007 (Kok. 2007, s. I-5475, ratkaisuehdotuksen 68 kohta), tästä määritelmästä käy ilmi, että epäkohtana on periaatteessa pidettävä sitovien säännösten rikkomisen lisäksi myös asianmukaisen hallintokäytännön kaikkien sellaisten periaatteiden loukkauksia, jotka oikeudellisen sitovuuden puutteen vuoksi yleensä lasketaan kuuluvaksi niin sanottuihin soft law -sääntöihin. Viittaan lisäksi julkisasiamies Slynnin 23.10.1983 esittämään ratkaisuehdotukseen asiassa 64/82, Tradax v. komissio, tuomio 15.3.1984 (Kok. 1984, s. 1359 ja 1387), jossa julkisasiamies totesi, ettei ole olemassa yleistä oikeusperiaatetta, jonka mukaan hyvän hallinnon edellytykset on väistämättä mahdollista panna täytäntöön oikeudellisesti. Hyvin toimiva arkistointi voi olla olennainen osa hyvää hallintoa, mutta sitä ei voida vaatia oikeusteitse. Julkisasiamies katsoi tässä yhteydessä, että oikeussäännöt ja hyvä hallinto voivat olla osittain päällekkäisiä mutta eivät tarkoita välttämättä samaa.

54 – Edellä alaviitteessä 17 mainittu Kanska, K., s. 304, katsoo, että yhteisöjen tuomioistuinten oikeuskäytäntö oli valmistelukunnan tärkein inspiraation lähde sen laatiessa perusoikeuskirjan 41 artiklaa koskevaa ehdotusta. Perusoikeuskirjan valmistelukunnan toteamuksista, jotka eivät ole oikeudellisesti sitovia, on luettavissa, että tämä säännös perustuu sellaisen oikeusyhteisön olemassaoloon, jonka ominaispiirteet ovat kehittyneet oikeuskäytännössä, jossa on erityisesti vahvistettu hyvän hallinnon periaate (ks. mm. asia C-255/90 P, Burban, tuomio 31.3.1992, Kok. 1992, s. I-2253; edellä alaviitteessä 52 mainittu asia Nölle ja asia T-231/97, New Europe Consulting ym., tuomio 9.7.1999, Kok. 1999, s. II-2403). Tämä oikeus, sellaisena kuin se sisältyy perusoikeuskirjan 41 artiklan 1 ja 2 kohtaan, ilmenee hänen mukaansa oikeuskäytännöstä (asia 222/86, Heylens, tuomio 15.10.1987, Kok. 1987, s. 4097, Kok. Ep. IX, s. 225, 15 kohta; asia 374/87, Orkem v. komissio, tuomio 18.10.1989, Kok. 1989, s. 3283, Kok. Ep. X, s. 231; asia C-269/90, Technische Universität München, tuomio 21.11.1991, Kok. 1991, s. I-5469, Kok. Ep. XI, s. I-485; edellä alaviitteessä 51 mainittu asia Lisrestal ym. ja edellä alaviitteessä 52 mainittu asia Nölle) ja – perusteluvelvollisuuden osalta – EY 253 artiklasta. Yhteisöjen tuomioistuinten roolista yhteisön prosessioikeuden yleisten oikeusperiaatteiden kehityksessä ks. Schwarze, J., *European Administrative Law*, 1. painos, London, 2006, s. 59 ja sitä seuraava sivu.

täytäntöön ja joka vaikuttaisi kaikkiin yhteisön toimielimiin ja elimiin, [55] lähtökohtana tutkittaessa sitä, onko yhteisön toimielin toimea antaessaan loukannut hyvän hallinnon periaatetta, on aina oltava yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytäntö. [56]

93. Yhtäältä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on näin ollen viitannut valituksenalaisen määräyksen 72 kohdassa perustellusti siihen, ettei sääntelystä ole kyse 6.9.2001 annetussa päätöslauselmassa, [57] jolla parlamentti on oikeusasiamiehen suositusta noudattaen kehottanut komissiota esittämään Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 308 artiklan mukaisesti aiheellisen ehdotuksen asetukseksi, johon sisältyy hyvän hallintotavan säännöstö. Koska päätöslauselma [58] ja oikeusasiamiehen laatima säännöstö eivät ole oikeudellisesti sitovia, valittaja ei voi johtaa häntä koskevia oikeuksia päätöslauselmasta eikä myöskään säännöstöstä, joka toimii ainoastaan esikuvana yhteisön toimielinten hyväksymille omille säännöstöille.

94. Toisaalta on yhdyttävä valittajan väitteeseen, jonka mukaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen olisi pitänyt seitsemännen kanneperusteen tutkimisen yhteydessä käyttää myös muita oikeuslähteitä kuin pelkästään edellä mainitun hyvän hallinnon säännöstön 20 artiklaa, etenkin kun valittaja on vedonnut kannekirjelmässään nimenomaisesti perusoikeuskirjan 41 artiklaan. [59] Pelkästään näillä riittämättömillä perusteluilla ei kuitenkaan voida oikeuttaa valituksenalaisen määräyksen kumoamista, koska syyt, joihin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin perustaa päätöksensä hylätä seitsemäs kanneperuste sen vuoksi, että sen tutkittavaksi ottamisen edellytykset puut-

55 – Perusoikeuskirjan valmistelukunnassa 2.2.2000 pitämässään puheessa Euroopan oikeusasiamies kannatti hyvää hallintoa koskevan oikeuden sisällyttämistä perusoikeuskirjaan ja korosti, että tämä periaate on pantava täytäntöön antamalla säädös hyvän hallintotavan turvaamiseksi. Perusoikeuksien tilaa Euroopan unionissa käsitelleessä Euroopan parlamentin mietinnössä myös huomautettiin, että jotta perusoikeuskirjan 41 artikla voisi käytännössä toteutua, on välttämättä hyväksyttävä hyvää hallintotapaa koskevat toimintasäännöt (Thierry Cornillet'n 21.6.2001 laatima mietintö *Perusoikeuksien tila Euroopan unionissa vuonna 2000*, A5-0223/2001, s. 113 ja sitä seuraava sivu). Euroopan oikeusasiamiehen kaikissa yhteisön toimielimissä ja elimissä tekemästä kyselystä kävi ilmi, ettei vastaavia sääntöjä ollut laadittu. Tämän johdosta oikeusasiamies laati hyvän hallintotavan mallisäännöstön ja lähetti sen yhteisön toimielimille ja elimille suosittaen samalla, että nämä antavat vastaavia menettelysääntöjä. Nämä säännöt olisi julkaistava päätösten muodossa Euroopan unionin virallisessa lehdessä. Hajautetut virastot ovat hyväksyneet mallisäännöstön, kun taas komissio on julkaissut menettelysäännöt, joiden otsikkona on "Toimintasäännöt hyvästä hallintotavasta". Näitä sääntöjä ei kuitenkaan julkaistu päätöksen muodossa vaan komission työjärjestyksen liitteenä (EYVL 2000, L 308, s. 26–34).

56 – Näin myös edellä alaviitteessä 46 mainittu Lais, M., s. 461, jonka mukaan hyvää hallintoa tai niitä yksittäisiä osatekijöitä, joista hyvä hallinto koostuu, koskevaan oikeuteen sovelletaan ensisijaisesti yhteisöjen tuomioistuimen kehittämiä rajoja ja rajoituksia tai yhteisöjen tuomioistuimen muotoilemaa sisältöä.

57 – Euroopan parlamentin päätöslauselma Euroopan oikeusasiamiehen erityiskertomuksesta Euroopan parlamentille: omasta aloitteesta suoritettu tutkimus siitä, onko yhteisön eri toimielimillä ja laitoksilla yleisesti saatavilla olevaa hyvän hallintotavan säännöstöä virkamiesten suhteista kansalaisiin, C5-0438/2000 – 2000/2212(COS).

58 – Edellä alaviitteessä 9 mainitut Lenaerts, K. ja Van Nuffel, P., 17-140 kohta, s. 783, laskevat "päätöslauselmat" muihin sellaisiin toimiin, joita ei mainita EY 249 artiklassa ja joita yhteisön toimielimet voivat antaa. He kuitenkin huomauttavat, ettei näillä toimilla aina pyritä luomaan oikeusvaikutuksia. Schoo, J., *EU-Kommentar* (toim. Jürgen Schwarze), 1. painos, Baden-Baden, 2000, EY 189 artikla, 11 kohta, s. 1732, lukee poliittiset päätöslauselmat ja muille elimille osoitetut kehotukset ryhtyä toimenpiteisiin toimiin, joita Euroopan parlamentti antaa poliittisena keskustelufoorumina mutta ei lainsäädäntöelimenä. Näihin poliittisiin toimiin voidaan luokitella 6.9.2001 annettu päätöslauselma, jossa komissiota kehotetaan käyttämään aloiteoikeuttaan yhteisön lainsäädäntömenettelyssä.

59 – Ks. kannekirjelmän 49, 50 ja 86 kohta. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on aiemmin tutkinut hyvän hallinnon periaatteen loukkaamista ja viitannut tässä yhteydessä itse perusoikeuskirjan 41 artiklaan. Ks. asia T-54/99, max.mobil v. komissio, tuomio 30.1.2002 (Kok. 2002, s. II-313, 48 kohta), joka koski oikeutta kantelun huolelliseen ja puolueettomaan käsittelyyn, ja asia T-242/02, Sunrider v. SMHV, tuomio 13.7.2005 (Kok. 2005, s. II-2793, 51 kohta), jossa käsiteltiin käsittelyaikojen kohtuullisuuden periaatetta yhtenä hyvän hallinnon periaatteen osatekijänä.

tuivat osittain tai että se oli osittain perusteeton, kestävät oikeudellisen tutkimisen.

95. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on kiistänyt valittajan väitteen, jonka mukaan hänelle ei ole ilmoitettu puhemiehistön 1.2.2006 tekemästä päätöksestä, ensinnäkin valituksenalaisen määräyksen 72 kohdassa toteamalla, ettei kyseessä ole valittajalle vastainen lopullinen päätös. Aluksi onkin todettava, ettei puhemiehistön 1.2.2006 tehtyä päätöstä osoitettu valittajalle vaan parlamentin pääsihteerille. Lisäksi tämä päätös on oikeudelliselta kannalta tarkasteltuna luonteeltaan puhemiehistön pääsihteerille kuluja ja korvauksia koskevien sääntöjen 27 artiklan 4 kohdan mukaisesti antama valtuutus periä perusteettomasti maksetut summat takaisin kuittaamalla. Tämä valtuutus on kuitenkin merkityksellinen ainoastaan puhemiehistön ja pääsihteerin välisten suhteiden kannalta, eikä sillä ole sinänsä ulkoisia vaikutuksia. Vasta se seikka, että pääsihteeri on käyttänyt tätä valtuutusta tekemällä 22.3.2006 riidanalaisen päätöksen, voi merkitä valittajan oikeuksiin kajoamista ja olla siten peruste itsenäiselle väitteelle. Tästä seuraa, että valittajalle oli ilmoitettava häntä suoraan koskevasta riidanalaisesta päätöksestä mutta ei 1.2.2006 tehdystä päätöksestä, kuten ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin oikein huomautti.

96. Toiseksi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on viitannut valituksenalaisen määräyksen 33 kohdassa siihen, ettei 1.2.2006 tehty päätös ole valittajaa vastaan käytettävä todiste, josta hänen olisi pitänyt olla tietoinen.[60] Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on näin ollen perustellusti katsonut, ettei valittajan puolustautumisoikeuksia loukattu.

97. Tämän perusteella ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi, ettei parlamentti ollut velvollinen ilmoittamaan valittajalle tämän päätöksen sisällöstä. Asianomaisen tiedonsaantioikeutta, joka on osa oikeutta tulla kuulluksi hallinnollisessa menettelyssä, ei näin ollen loukattu.

98. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin hylkäsi siten seitsemännen kanneperusteen perustellusti sen vuoksi, että sen tutkittavaksi ottamisen edellytykset puuttuivat osittain tai että se oli osittain perusteeton. Koska tämän päätöksen ei voida katsoa olevan hyvän hallinnon periaatteen vastainen, myös tämä valitusperuste on hylättävä perusteettomana.

B *Tarkastelun tulos*

99. Edellä esitetyn perusteella valitus on perusteeton. Se on näin ollen hylättävä kokonaisuudessaan.

60 – Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on tässä yhteydessä vedonnut edellä alaviitteessä 5 mainitussa asiassa Gorostiaga Atxalandabaso v. parlamentti annetun tuomion 118 kohdassa mainittuun yhteisöjen tuomioistuinten oikeuskäytäntöön, joka liittyy puolustautumisoikeuksien kunnioittamista koskevaan yleiseen periaatteeseen. Sen mukaan henkilöllä, jota vastaan yhteisön toimielin on esittänyt väitteitä, on oltava mahdollisuus esittää näkemyksensä kaikista asiakirjoista, joihin toimielin aikoo häntä vastaan vedota.

V Oikeudenkäyntikulut

100. Yhteisöjen tuomioistuimen työjärjestyksen 69 artiklan 2 kohdan mukaan, jota sovelletaan saman työjärjestyksen 118 artiklan nojalla muutoksenhakumenettelyyn, asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Koska valittaja on hävinnyt asian ja Euroopan parlamentti on vaatinut oikeudenkäyntikulujensa korvaamista, valittaja on velvoitettava korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

VI Ratkaisuehdotus

101. Edellä esitetyn perusteella ehdotan, että yhteisöjen tuomioistuin

– hylkää valituksen kokonaisuudessaan ja

– velvoittaa valittajan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.